

І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте помянути
Незлим тихим словом.

М. Шевченко

ЮНАК

БЕРЕЗЕНЬ 1967 МАРСН

Ілюстратори: пл. розв. Лілея Волянська, пл. сен. Тит Гер-
рик; ст. пл. Ярмо Козак, ЧМ, Богдан Певний

На обкладинці: Пам'ятник Тарасові Шевченкові у Каневі
над Дніпром, де спочиває наш великий національний
пророк...

РІК V
Ч. 3 (45)
БЕРЕЗЕНЬ
1967

Зміст

Сторінка

- 1 З гаври Старого Вовка
- 2 ЛО: Тарас Шевченко — малар
- 3 О. Тарнавський: У Шевченкове свято
- 4 Л. З. Онишкевич: Сучасні визначні українці
- 5 Пісні до слів Т. Шевченка
- 5 О. Коверко: На слідах весни
- 6 Спомини із Скелястих Гір
- 7 Д. Романко: Останнє прощання
- 8 О. Ільницький: Ніччю у "Лісовій Школі"
- 9 Голосіться до "Лісової Школи"
- 9 Р. Петруняк: Спомини
- 10 Стежки Культури Ч. 2
- 11 Подруга Оля: Пластункам на вушко
- 12 О. Гординський: Козацькі ракети
- 13 Л. З. Онишкевич: Успіх молоді України
- 14 Пізнай свій край
- 16 ЛО-ЦМ: Космологія
- 18 ЕМ: Важливе для Філадельфії
- 19 Я. Козак: Тинди-ринди
- 20 А. М. Гродзінський: Рослини-хижаки
- 21 Р. Стеців: Стійка
- 22 СМ: Що читати
- 24 Хроніка
- 26 Наша пошта

"Юнак" — журнал пластового юнацтва. Появляється щомісяця. Видає Головна Пластова Булава. Головний референт видань ГПБ: пл. сен. Юрій Пасецький. Редагує колегія. Члени редакційної колегії: пл. сен. Любомир С. Онишкевич, пл. сен. Лариса Залеська-Онишкевич, пл. сен. Ольга Кузьмович і пл. сен. Омелян Тарнавський. Напіпка: пл. сен. Ярослав Елиїв. Адміністратор: пл. сен. Омелян Тарнавський.

Річна передплата: США і Канада (у валюті свого краю) — 5.00 дол., Австралія — 3.00 австр. дол., Австрія — 90 шіл., Аргентина — 250 пез., Бразилія — 200 кр., Велика Британія — 1.0.0, Німеччина 10 н.м., Франція — 15 фр. Ціна одного числа у США і Канаді — 50 центів.

Редакція застерігає собі право виправляти мову, як теж скорочувати й виправляти одержані матеріали згідно з пластовою термінологією, пластовими виховними напрямними та вимогами юнацького віку читачів.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Mr. L. ONYSHKEVYCH, Nassau Garden Apts, 19, 180 Franklin Cor. Rd., Trenton, N. J., 08638, U.S.A.
АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: YUNAK MAGAZINE, 2199 Bloor Street West, Toronto 9, Ontario, Canada
YUNAK — a Ukrainian Monthly Magazine, published by PLAST, Ukrainian Youth Ass'n, 2199 Bloor St. West, Toronto 9, Ont.
Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of Postage in cash.

З НАВН

СТАРОГО

Вовк

Дорогі Подруги і Друзі!

Кожного березня всі українці, розкинені по цілому світі, святкують урочисто свято Великого Кобзаря України, Тараса Шевченка. Зокрема українські пластуни і пластунки на своїх сходах чи святах відзначають пам'ять цього великого сина українського народу. Він не лише найбільший поет України, але й славний мистець-маляр, а головне — велика історична постать.

І тому ЮНАК у цьому році, як і кожного року перед тим, присвячує це березневе число нашого журналу Шевченкові. Знайдете в ньому різні матеріали про нашого великого Тараса, які, може, не були Вам знані перед тим.

Ось це вже п'ятий рік приходить до Вас юнацький журнал ЮНАК. Як і кожного року, принесе він Вам у 1967-ому році багато нового і цікавого. Будуть нові рубрики, цікаві оповідання, статті, гумор, хроніка. Будуть спеціальні числа. Також деякі числа підготуємо з допомогою окремих старшопластунських чи сеньйорських куренів як от «Чорноморців», «Бури-верхів» та інших. Напевно, принесуть Вам ці числа багато нового, цікавого, несподіваного.

Але нам було б дуже цікаво знати, як подобаються ці всі речі Вам, читачкам і читачам. Ми завжди чекаємо на Ваші думки, ідеї, критику. На основі їх ми плянуємо зміст журналу. Бож, пам'ятайте, — це ВАШ журнал, і від Вас залежить, що в ньому поміщено чи не поміщено. Тож — якщо Вам, Дорогі читачі, щось у журналі не подобається, якщо хочете щось змінити, додати чи викинути — то не встидайтеся, не зволікайте! Пишіть листа і посилайте його до редакції! До речі, — якщо навіть Вам усе подобається, то все одне напишіть — нам про це теж цікаво почути!

СКОБ!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО – МАЛЯР

Один із численних автопортретів Шевченка — з останніх років його життя. Техніка: офорт. Рік: 1860.

Портрет славного українського письменника Євгена Гребінки. Техніка: аквареля на папері. Рік: 1837.

Усі ми знаємо вірші і поеми Тараса Шевченка; може дехто з нас читав і його повісті і драматичні твори. Знаємо всі його теж як великого українського політичного діяча, який своїми думками розбудив український націоналізм і став через те символом українського змагання до самостійності і соборності.

Але чи багато з нас знає Шевченка з іншого боку — як артиста-маляра?.

А проте, малярство було найдорожче його серцю. Ціле життя він уважав себе в першу чергу малярем. Через свої малярські здібності бідний сирота Тарасик опинився у високій школі в місті, через ці здібності познайомився він із найрозумнішими і найславнішими людьми своєї доби. Через свій малярський талант він вивівся у світ.

Портрет казашки Каті (із Казахстану, де Шевченко був на засланні). Техніка: сепія, папір. Рік: 1856-57.

Портрет Є. В. Кейкуатової. Техніка: олія на полотні. Рік: 1847.

Картина "У в'язниці" із прекрасним портретом в'язня-вояка. Техніка: туш, бістр, на папері. Рік: 1856-57.

А маляр із нього був першорядний. Не раз писалось, що навіть, якщо б Шевченко не написав за своє життя ні одного рядка, то все ж таки він був би записаний золотими буквами в історії культури України і всієї східної Європи за свою мистецьку спадщину.

Залишив він безліч картин, рисунків, малюнків... Нещодавно видано друком усі його мистецькі твори, які збереглися. Заповнили вони п'ять грубелезних томів, як енциклопедія... Малював він майже всіма техніками: олією, акварелею, тушем, олівцями тощо. Завважте: із тих 6 картин, які репродуковано до цієї статті, кожна виконана інакшою технікою! Але завжди в картині помітний спеціальний «шевченковий» стиль. Цей стиль був його власний; він мов би підписував картину: подивився і зразу скажеш — це малював Тарас Шевченко.

Предмети його картин різні: краєвиди, постаті, клясичні сцени, сцени з України, сцени із заслання. Багато теж архітектурних та археологічних рисунків.

Найцікавіші, може, Шевченкові портрети. В них пробивається тонке поетичне розуміння душі; його портрети, хоч реалістичні, та це не фотознімки. Це глибокі студії, у яких ховається часом цілий світ...

Портрет Шевченкового приятеля, муріна Айри Олдріджа. Техніка: малюнок італійським та білим олівцем на папері. Рік: 1858.

Остап Тарнавський

У ШЕВЧЕНКОВЕ СВЯТО

У запаху смерек, під темновзорий клим
присівшись крадькома, заслуханий в пісні.
що сяли, мов вогні, і пахли, наче зелень,
уперше довелось зустрітись мені

з вогнем його очей, і з ясним блаженним зором,
який горів з-під брів, з-під довгих, темних брів;
і видався мені такий тоді суворий,
що вдруге глянути на нього я не смів.

Коли — не зрадившись, що його боюся —
«Мені тринадцятий» несміло я читав,
усмішку слав мені з-під крученого вуса,
усмішкою мене ласкавою вітав.

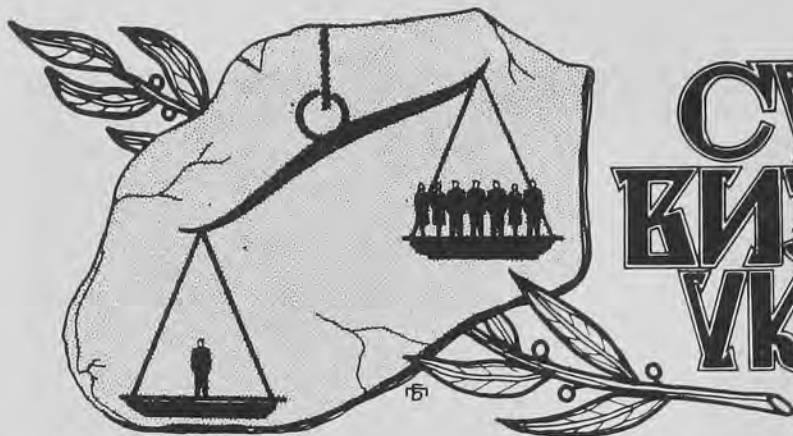
І вже тоді ні раз не глянув я по людях,
що мовчки слухали — у чорному усі,
дивившись крадькома на золоте погруддя,
леліав я любов, мов усміх, у душі.

І знову по літах — у день його святковий
я бачу зір його у мороку віків,
я бачу зір його, мов неба тихий говір,
і блискавиці гнів, і серця ніжний спів.

ЛО

1942

СУЧАСНІ ВИЗНАЧНІ УКРАЇНЦІ

Лариса Залеська-Онишкевич

ПРОФ. ОСИП АНДРУШКІВ

ному Університеті у Мюнхені.

Шлях математика, проф. О. Андрушкова, почався студіями на Львівському університеті, які він закінчив там дипломом на математично - природничому відділі в 1929 р. Три роки пізніше він одержав також педагогічний диплом, а в 1946 р. оборонив дисертацію з математики і здобув ступінь доктора на Українському Вільному Університеті у Мюнхені.

Студії математики та педагогіки разом проклали шлях молодому науковцеві до того, щоб викладати предмети своєї ділянки іншим. У Міттенвальді він викладав (потім був директором) у Семінарії і Педагогії, організував там шкільництво. В році 1949 почав викладати на університеті в Сітон Голл (Нью-Джерзі, США). Там він пізніше був іменованим звичайним професором, а 1962 року став головою департаменту математики. Рівночасно д-р Андрушків є також звичайним професором Українського Вільного Університету в Мюнхені та Українського Технічного Інституту в Нью-Йорку.

Наукова діяльність проф. Андрушкова проявляється також писанням математичних праць та працею в наукових товариствах (Наукове Товариство ім. Шевченка, Математичне Товариство Америки, Американське Математичне Товариство та

в'юс». За свою наукову працю проф Андрушків був вибраний минулого грудня членом («феллов») Нью-Йоркської Академії Наук, куди приймають науковців тільки за більші заслуги у своїх ділянках.

Проф. Осип Андрушків є членом математичних товариств Франції, Німеччини, Італії, Австралії, Індії, Польщі, Швейцарії та Австрії. Він також є членом Сігма Ксай, Американського товариства університетських професорів, Українського товариства університетських професорів у США та заступником голови НТШ у США.

В американських довідниках про визначних людей цієї країни можемо також знайти і біографію проф. Андрушкова, а саме в таких виданнях як "Who's Who in America", "American Men of Science", "Who's Who in American Education", "Leaders in American Science".

До читачів ЮНАК-а проф. Осип Андрушків написав кілька слів:

«Доля зволіла нам поселитись у країнах, де є тепер великі можливості розвивати всякі таланти. Нема кращої нагоди для молодих людей як посягати по найвищі здобутки в різних ділянках науки. Тим більше пластова молодь, що за статутом свого товариства має бути провідниками громади, повинна користати із цієї нагоди і здобувати знання на вищих навчальних установах. Це є найкращий спосіб прислужитись українській справі. Тому закликаю Вас всіх: «пер аспера ад астра», поборюйте всі труднощі, працюйте якнайбільш інтенсивно і посягайте по науковій лаврі!

Ваш д-р Осип Андрушків»

Увага!

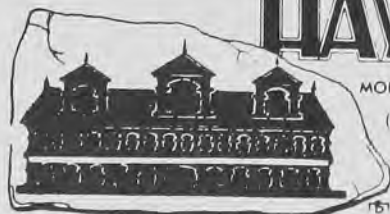
Увага!

ПЕРЕДПЛАТНИКИ У США!

Поштовий уряд подав до відома, що на майбутнє не буде доручувати поштових посилок, якщо на адресах нема т. зв. «Зіп Код». Просимо наших передплатників звернути увагу на «Зіп Код», який ми подали на наліпці при адресі. Якщо він не є вірний, просимо негайно карточкою повідомити нас про це, як теж подати нам правдивий «Зіп Код».

АДМІНІСТРАЦІЯ «ЮНАКА»

ЦАУКА

МОГИЛІВСЬКА
АКАДЕМІЯ
(XVII ВІКУ)

інші). Наш науковець є автором численних наукових праць і доповідей, які він читав на різних з'їздах та друкував по різних математичних журналах. Є також рецензентом у редакції «Математикал ре-

ЗБІРКА ПОЕЗІЙ МОЛОДОГО ПЛАСТУНА

Нещодавно появилася перша збірка поезій старшого пластуна Олега Коверка. Збірка називається ЕСКІЗИ НАД ВІДДАЛЛЮ, видала її Нью-Йоркська група. Поміщено там тридцять віршів Олега, що тепер живе в Чикаго.

Олег Коверко почав друкувати свої вірші 7 років тому в бюлетені «Лісових Чортів» та у старшопластунському журналі «До Висот».

Вітаємо Олега зі збіркою!

Л-ка

Олег Коверко

НА СЛІДАХ ВЕСНИ

Ти приходиш до мене
в краплинах пестоців дощу
і спливаєш пасмами часу
по моїм затьмаренім обличчі.

Ти преображаєшся в барабаних
променях сонця і пробиваєшся
струментами золотої пряжі
крізь зелень лісу.

Я прислухуюся до тиші дерев
і пальцями голублю дотик
твого теплого тіла.
Твій образ тиниться
на зелених дзеркалах листків
і гомоном луни торкає
корону моєї ніжності.

ПОГЛЯНЬТЕ НА ВАШУ АДРЕСУ

на четвертій сторінці обкладинки цього числа, або на коверту, у якій висилаємо «Юнака»!

● Біля Вашого імени на адресі є надруковане число, що означає місяць і рік, до якого Ви маєте заплачену передплату за «Юнака». Це число надруковане при нагоді писання наліпок з адресами на підставі стану записів у картотеках наших передплатників на 25 січня 1967 р.

● Усі вплати, що надійшли до нашої адміністрації після 25 січня 1967 р., не є узглядені.

● На підставі цих даних всі наші передплатники мають змогу зорієнтуватися, доки заплачена їх передплата, і, якщо цього ще досі не зробили, повинні негайно вислати передплату на 1967 рік, а післяплатники теж свою залежність за попередній час.

● Будьте ПЕРЕДплатником, а не ПІСЛЯплатником «Юнака»! Тому ШЕ НИНІ вишліть 5.00 дол. — передплату на 1967 рік, як теж свою пожертву на пресфонд «Юнака»!

**БАНДУРИСТЕ,
ОРЛЕ
СИЗИЙ**

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА ПІСНЯ

СПІВУЄ

БАН - АР - РИС - ТЕ, ОР - АБ - СІ - ЦІНІ! ДОБ - РА - ТИ - ВІ,
БЛА - ТЕ: МА - ЄШ КРИ - АБ, МА - ЄШ СІ - ЛУ, Е МО - ЛІ - АІ -
ТА - ТИ, МА - ЄШ КРИ - АБ, МА - ЄШ СІ - ЛУ, Е МО - ЛІ - АІ - ТИ.

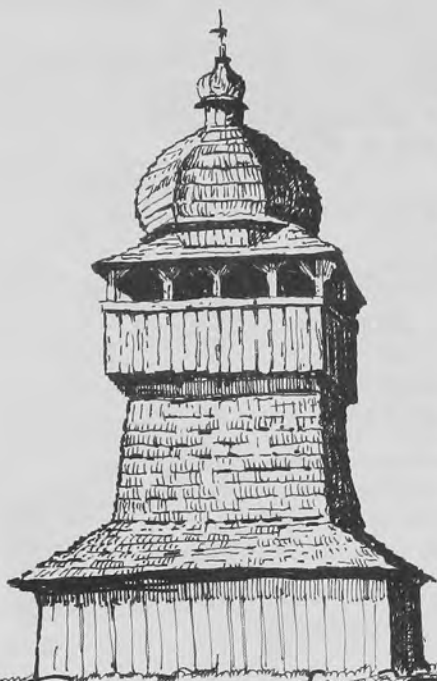
ДИВЮСЯ, АЖ СВИТАЄ...

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА ПІСНЯ

ПОВІТАЮ

ДІВ - АМ, СІ - АЖ (СІ - ТИ, Е, КРИ - ЧІ - МІ - ТИ, МА - Є, СІ - АМ, ВІ - КУ - ТИ - ВІ - СІ - ТИ, І
СІ - МІ - ТИ - СІ - ТИ - МА - Є, СІ - АМ, ВІ - КУ - ТИ - ВІ - СІ - ТИ, І СІ - МІ - ТИ - СІ - ТИ - МА - Є.

Традиция

стелки
культуры
ч. 2

1966

1-й Четверг

Н.И.

ОСТАННЄ ПРОЩАННЯ

Знову ми схиляємо наші голови в молитві, бо оце ми знов утратили одного з наших визначних пластових провідників. Відійшов він нас на вічну ватру пл. сен. Роман Голод.

Пл. сен. Роман Голод — це людина, яка не тільки займала високі та відповідальні становища в Пласті, але він був теж великим приятелем усіх, що його знали. Він дуже часто говорив з юначками та юнаками у пластовій домівці. Він розпитував нас — молодих про нашу науку та школу, а також про інші наші справи. Він завжди мав гумор, тому завжди було приємно і радісно говорити з ним.

Як пластун сен. Голод знав, що молодь любить і чого хоче, і в тому він допомагав нам усіма силами. Він працював у Пласті не тільки своїм умом, а також — і це є найважливіше — своєю душею. Сен. Голод жив Пластом.

У Торонті доглядав він Пласт як малу дитину. Часто бачили ми його на нашій пластовій оселі «Пластова Січ», де разом із іншими старшими членами Пласту чи Пластприяту приготував оселю для нас — молоді. Сеньйор Голод давав нам приклад, як треба суспільно працювати. Для нас трудився він і його життя повинно стати для нас, пластунів та пластунок, світлим зразком, за яким нам треба йти в житті.

Я був на похороні Сірого Лева і бачив, як був похований один з перших засновників Пласту. Там були тоді пластуни та пластунки із США та Канади, щоб Сірому Левові віддати заслужену честь і пошану. Сен. Голод заслужив собі теж на нашу пошану і ця пошана і щирий смуток виявлялася на обличчях присутніх під час його похорону. Покійний був одним із наших провідників, від яких ми навчилися пластуванню. Сен. Голод був похований по пластовому звичаю у присутності тієї молоді, для якої він довгі роки трудився. Біля його домовини була почес-

З молоддю і для молоді — це було гасло сл. п. пл. сен. Романа Голода в його пластовій праці. — На світлині з літа 1964 р. бачимо (перший зліва) пл. сен. Романа Голода, тоді кошового пластунів у Торонті, на чолі групи новаків під час їхнього літнього таборування на Пластовій Січі.

на стійка пластунів і пластунок у одностроях і з прапорами юнацьких куренів, на похоронну відправу в церкві явилось близько 200 пластунів і пластунок у одностроях, старші пластуни і пл. сеньйори несли його домовину, а барабанщики і сурмачі пластової оркестри прощали його в далеку мандрівку, з якої він уже до нас ніколи не повернеться...

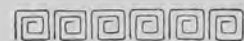
Скінчилося життя нашого визначного пластового провідника. Він помер фізично, але він завжди буде з нами своїм духом. Про це ми будемо пам'ятати у нашій дальшій праці та в нашому дальшому житті.

Ми — пластуни і пластунки прощаємо пл. сен. Романа Голода нашим пластовим

Скоб!

Дмитро Романко

колишній член підгот. куреня УПЮ-ів
ім. Григорія Сковороди в Торонті.

МІЖКРАЙОВА ПЛАСТОВА ЗУСТРІЧ 1967

(МПЗ – 1967)

яку організує Крайова Пластова Старшина Канади для відзначення
100-річчя Канади і 55-річчя Українського Пласту

відбудеться від суботи 22 липня до неділі 30 липня 1967 р. на пластовій оселі «Батурин» біля Монтреалу в Канаді. Слідкуйте за оголошеннями в справі зустрічі в чергових числах «Юнака»!

Лісова Школа

Ніччю у «Лісовій Школі»

На Лісову Школу зіснулась темна ніч. Зимний вітер тихенько гойдає високими деревами, які шепочуть свою чарівну пісню, розкидаючи її по лісі.

Ми стоїмо довкруги червоного жару, наші очі розрізняють кожний вуглик. Та наші думки де інакше. Ще дзвенить у голові остання коломийка. Ще наші очі горять тим ясним полум'ям, яке нас бавило і пригрівало. У цій хвилині кожний стоїть сам. Ніхто не існує, тільки він і ці червоні вуглики. Твориться для кожного окремих світ. Але ця глибока задума розпадається, коли голос бунчужного залунає в темряві. Ми будимось, наче зі сну. Сходимось, беремось за руки і з наших сухих уст, спершу тихо, потім голосніше, виринає пісня «Ніч вже йде». Ватра скінчилась!

Молоде перо

Обережно ми вертаємось до табору. Наші голоси розбігаються по лісі. На терені табору регіт і крик, але не подібний до того, що вдень. Ми відчуваємо щось інше, щось, чого не можемо пояснити. Тому наша розмова є трохи стримана. Таборовики розходяться — терен табору порожній. Навколо стає темно. Лише фіолетове небо із своїми малими зірками дивиться на наш табір. Тихо робиться. Звуки з лісу наповняють зимне повітря вечора. Табір спить! Лише один ходить по таборі, — це заспаний стійковий.

Година, — це короткий шматок часу. Та для стійкового вона тягнеться без кінця. Він ходить, махає руками, з нетерпеливістю чекає, щоб минуло п'ять хвилин. Поглядає він на зорі. Там, Північна зоря... там, Малий Віз, а далі — і Великий. Його починає боліти шия, але він не зважає на це. Чомусь він неспокійний. Чогось бракує, щось не в порядку. Він думає, потягає рукою по шії. І враз думка! Чому нема місяця?

Він розглядається, та надурно. Нема! Дивиться на годинник... ще півгодини. Зідхає нудьгливо. Поправляє свій світёр і йде по таборі.

Іде він поляною і поглядає на шатра. Вони такі тихі, спокійні виглядають. А от, збоку — це його шатро. Тягне його до нього. Там у середині тепло, вигідно — а тут? Раптом — що це? Там у кушах щось лізе. Він став, слухає уважно. Серце забилося трохи сильніше, а в руці йому з'явилась лампка. Світло пробило темряву. У кушах щось заворушилось, покрутилось і зникло. Світло згасилось. Стійковий пішов далі, уважно слухаючи нічні звуки.

Дивиться знову на годинник... уже час. Поглядає він, ще останній раз на ті темні постаті дерев. Його зір блукає з одного дерева до другого і врешті спинається на чорнім небі. Таке велике воно, таке далеке. Зідхає стійковий. Таке — чомусь воно сумне.

Холодний вітер подув через поляну. Стійковий похитав головою, взяв глибокий віддих зимного повітря і поліз до шатра. Час іншому на стійку йти.

Пл. розв. Олег Ільницький
Нью-Йорк, США

учасник табору «Лісова Школа» 1966 р.

Андрій М'ястківський

Нелинь

У двобої з весною зима беззастережно здалась і по всьому лісі викинула білі прапорці ряс-ту. Ні, то білі прапорці весни... Чому ж білі? Весна ще підніме свої знамена. Її мінливим багаторушним барвам нема назви. Про це дзвонять струмки на всю околицю. Лукаві ліщини шепочуть, що бачили переший ключ журавлів, тому й викинули золотаві сережки — рясно і ніжно.

«То все молодь, — міркує дуб-нелинь, — хай собі, як знає...» Він не спішить знімати свого рудого кожуха. Почекає, поки пригріє по-спражньому, поки всі уговоряться.

Голосіться до «Лісової Школи»!

«Лісова Школа» дає Вам нагоду:

- зазнайомитися практично з веденням таборів для юнаків,
- засвоїти собі практичне знання, потрібне до 3-ої пластової юнацької проби,
- здати іспити вмілости з таких ділянок: піонерство, перша поміч, картографія, куховарення, спортові ігри, стріляння, таборування,
- провести два тижні в цікавому таборі серед дружнього, веселого гурту кращих пластунів.

Зголошення старших пластунів та юнаків, що склали принаймні другу пробу УПЮ і покінчили 16-ий рік життя, та які мають охоту стати таборовими провідниками, треба вислати до 15 березня ц.р.

Ті, що будуть прийняті на вишкіл, отримають друковані матеріали, з якими мусять зазнайомитися у квітні й травні, щоб у таборі не тратити часу на речі, що їх можна вивчити дома. У половині травня буде письмовий іспит з цих матеріалів, і тільки 32 кандидати, які матимуть найкращі висліди, будуть прийняті до табору «Лісової Школи», що відбудеться від 25 червня до 8 липня ц.р. в горах Кетскіл, коло Гантер, Н.Й., США.

Вписове на вишкіл, платне при зголошенні є 5.00 амер. дол. Вписового не звертаємо, хіба що зголошення кандидата взагалі не було б прийняте. Оплата за табір, платна до 10 червня, є 45.00 амер. дол. Доїзд на місце табору кандидати оплачують самі.

Виповнене зголошення до «Лісової Школи» треба дати підписати зв'язковому або кошовому і разом з чеком або грошовим переказом (мані ордер) на 10.00 амер. дол. вислати на адресу: Mr. A. Mysio, 595 Madison Ave., Elizabeth, N. J., 07201, USA. Чек чи грошовий переказ треба виставляти на прізвище друга А. Миця, подане в повищій адресі.

Організаційна Комісія
табору «Лісова Школа»

СПОМИН

Вогник кінчається,
іскра впадає,
ніч вже заходить,
вітрець повіває,
але моя іскра —
не вмирає.

Сиджу при вогнику
думаю, гадаю,
пригадую табір, —
його ніколи не забуваю.
Навколо табору — зелені гори
і тут є той табір
лісової школи.

Лалеко тепер я від табору.
Я світ побачив,
людей пізнав,
а люди питають,
«як там навчають?»
Чи сильно, чи гостро,
чи приклад дають?»
На це я одну відповідь маю:
«на лісовій школі і я скористав!»

Пл. розв. Р. Петруняк
учасник табору «Лісова Школа» 1966 р.

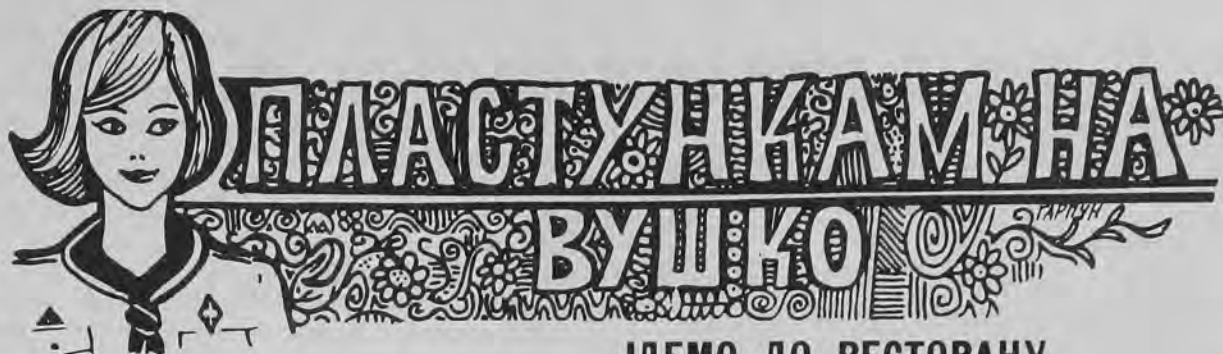

СПОМИН

ІЗ СКЕЛЯСТИХ ГІР

АНДРИЙ 1966

ІДЕМО ДО РЕСТОРАНУ

Внедовзі прийде час закінчення іспитів, шкільного року, прийде тепла весна — одним словом пора, коли так і хочеться кудись іти, найти причини до «святкування», гарно вбратися в ясні, соняшні кольори і почуватися справжньою «дамою».

Може саме в цю весняну пору із різними особистими чи родинними подіями, Ви будете мати нагоду побувати в доброму ресторані, запрошені кимось із Ваших близьких чи добрих знайомих.

Ви напевно вважаєте себе вже настільки виробленими та «дорослими», що Вас нік не буде в'язати вид великого готелю чи ресторану, хоча б як елегантного чи екзотичного, і Ви свobodно будете порушатися, при вході, у гардеробі чи засівши до столу.

Але ось Вам дав кельнер велику карту із меню і Вам треба вибрати, що бажаєте їсти. Це не «драгстор» біля Вашої школи, де знаєте на пам'ять всі роди канапок та замовляєте або кока-колю або молоко. Тут виписаний цілий ряд назв французьких або інших (залежно від роду ресторану), що частим бувальцям таких місць відомі, а якимось не дуже то й личить питатися тих, що Вас запросили, що все це значить та що вибирати. Чи можна отже Вам, Дорогі мої молоді Подруги, допомогти вивчити «читати» меню?

Зупинюся, розуміється, лише на головних, загально прийнятих справах меню, бо інакше ця моя розмова з Вами була б дуже довга.

Перш усього Ви бачите по лівому боці карти потрави із назвою «à la carte» — це значить, що кожну страву треба замовляти окремо та платити за неї окремо. Ціна є завжди подана біля кожної страви. Усі речі на сторінці «à la carte» є з правила дорожчі. По правому боці є т. зв. «Table d'hôte» або як пишуть великими літерами «Entrée», що значить, що у ціну головної страви (саме «Entrée») є включена приставка, юшка, ярина, десерт і кава або чай чи молоко.

Замовлення звичайно робить той, що Вас запросив до ресторану, але, розуміється, Вас питають, що бажаєте їсти. Ніколи не замовляєте став, які Вам зовсім невідомі з назви, як також добре оцініть свій апетит та фінансові можливості господаря Вашого стола. Мені довелося

вже не раз «пережити» дівчат, що вважали, злається, доказом доброго тону замовляти собі «filet mignon» (найдорожче із м'ясив — волова полярдиця), щоб опісля з'їсти із нього лише малий кусочок. Отож коли Ви рішили їсти «Entrée», тоді слід Вам починати вибір із приставок. Можете однак за приставку подякувати, а вибрати юшку. Опісля приходить головний вибір. Звичайно находите 4-5 м'ясних страв та 2 або 3 рибні, і тут рішайте за смаком. Принаймні одна страва є із курки, незалежно в якому ресторані Ви находитеся, бо різnorodність та популярність дробу велика у кожній кухні: американській, європейській чи східній. До головної страви мусите ще вибрати одну або дві ярини (бараболі, які ми всі залюбки їмо, вважаються на американському континенті як одна ярина), а майже з правила салату, до якої приправу Вам подають, за Вашим бажанням. Салату, звичайно, подають зовсім окремо, перед м'ясною стравою і чекають, що і Ви будете її їсти окремо. Хліб, булочки і масло подають для всіх разом на стіл та їх слід їсти на окремих до цього тарілочках, саме до салати або приставки.

ХТО ЗМІНЯЄ АДРЕСУ

кай зараз повідомить про це адміністрацію "Юнава", подаючи свою давню й нову адресу.

Коли від Вас взяли вже замовлення, можете перепросити товариство та піти вмити руки чи причесатися, бо завжди триває добру хвилю, поки принесуть перші страви. Ніколи однак не повинні всі рівночасно вставати від столу або залишати при ньому лише одну особу.

Десерт і каву замовляємо щойно після скінчення головної страви. Тоді кельнер приносить Вам ще раз карту до переглядання — але тут вибір найлекший, бо напевно кожна з Вас знає свій смак у солодкому.

Після скінчення всього їдження можете піти прикраситися (ніколи не причісується чи не приглядається в дзеркалі при столі!).

Відхід додому залежить від Вашого товариства, але не забувайте подякувати тим, що Вас запросили, ще таки зараз або другого дня телефоном чи особисто.

Подруга Оля

Козацькі ракети

Радіові станції числять секунди, телевізійні програми перервані — всі апарати спрямовані на поле пострілу. Сонце освічує чисте небо. Почали рахувати — 10, 9, 8, 7, 6 — сотки тисяч глядачів і слухачів схвилювано обсервують — слухають, очікують — 5, 4, 3, 2, 1 — БАБУМ!! і полетіла ще одна ракета. Усе людство задивлено обсервує найновіші винаходи модерного світу, беручи їх як щось самозрозуміле, і рідко задумуючись над історією цих наукових чуд.

Чи повірив би хтонебудь, що вже в 1516 році наші козаки користувалися примітивними ракетами? В історії є записаний бій козаків із татарами над річкою Дінцем. Татарський провідник Мелік-Гирей, за азійським звичаєм, оточив козацьке військо із трьох боків і почав напад. Козаки під проводом гетьмана Ружинського зустріли ворожий тиск вогнем із мушкетів і гармат і сильно поразили ворога. Коли татари почали відходити, гетьман наказав своїм не рухатися з місця — неначе вони вміють тільки боронитися, а не атакувати. Татари, побачивши, що козаки не наступають, відступили в степ і стали там великим табором. Уміжчасі козаки, відпочивши, виступили опівночі у похід. На світанку вони зблизилися до татарського табору. Гетьман вислав загін кінноти із заздалегідь наготовленими ракетами, щоб кинути між коней. Кіннота наскочила на татарське становище, запалила ракети, кинула між татарські коні і зробила серед них велике замішання-переполох. Коні бігали по та-

борі і топтали й волочили своїх же вершників. За той час гетьманове військо стріляло з мушкетів і гармат, напало на табір, побило татар, і обтяжене здобиччю вернулося на свою землю.

Ці козацькі ракети були з паперу, на довгих списках. Коли їх підпалено, вони страшно шипіли і летіли, лишаючи по собі струї диму. У гільзу з добрячого грубого паперу було вкладено шість мішечків порошу так, що ракети стрибали по землі і кожна з них вибухала по шість разів.

Зчасом ракети у козаків позникали. Аж 1812 р. артилерійський офіцер з-під Гадяча, Олександр Засядко почав роботу над створенням бойових ракет. Тому, що царський уряд відмовив йому допомогу, Засядко продав хутір і збудував лябораторію, майстерню і закупив салітри і сірки для ракетного порошу. Щоденно два роки він працював над винаходами і вперше створив могутні запалювальні ракети трьох калібрів. Додатково, він виготовив легкий, простий за обладнанням верстат, з якого можна було відразу пускати по шість ракет і виробив тактику цієї зброї.

В модерних часах науковці переступили неймовірні межі цього винаходу і досягнули багато знання, про яке людство 1516 або 1812 років навіть не могло собі уявити. Треба все ж таки пам'ятати, що кожна монументальна річ чи подія має свій часто скромний початок. Сьогоднішні лети довкола світу чи на місяць не були б можливими без тих спроб у минулім. Обсервуючи постріл ракети тепер, у другій половині 20 сторіччя, приємно згадати, що і ми, українці, прислужилися хоч трохи до цього наукового поступу людства.

Подала Оленка Гординська

● Усі справи подорожів автобусами, поїздами, літаками та кораблями, зокрема продаж подорожних квитків ● спровадження рідні та оформлення потрібних документів — полагоди

швидко і задовільно

Українське Подорожнє Бюро

ASTRO
Travel Service

Власник:

ТЕОДОСІЙ ВОЛОШИН

2198 Bloor St. W., Toronto 9, Ont.

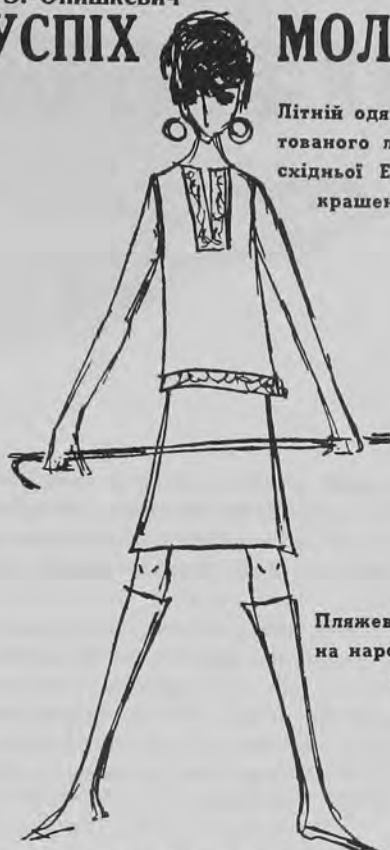
(Напроти Пластового Дому)

Числа телефонів:

766-1118

766-1119

УСПІХ МОЛОДОЇ УКРАЇНКИ У СВІТІ МОДИ

Літній одяг ушитий з імпортованого льняного полотна із східної Європи. Одяг прикрашений вишивкою.

Пляжовий одяг — базований на народному українському одязі чоловічій.

Надя Бартків

Жіночі одяги з мотивами українських вишвок нещодавно стали дуже популярними у знайомих крамницях Нью-Йорку (Мейсіс, Блумінгдейл і Бонвіт Теллер). Заслуга в цьому молодій українці, **Наді Бартків із Нью-Йорку**.

Надя народилась в Україні, а до США приїхала 1951 року. Тут вона ходила до школи св. Юра, пізніше студювала перед-правничі науки на університеті в Бофало. Їздила вона по різних країнах Європи, по Мексику, була рік на Вирджин (Дівичих) островах. У Пласті вона перебувала у своєму новацькому та юнацькому віці.

Успіх у ділянці моди почався випадково, коли хтось в Акапулько звернув увагу на її оригінальний (власний проєкт) купелевий одяг (бікіні). Вона повернулася до Нью-Йорку і почала проєктувати більше таких одягів та суконь. Самі продавці почали нею цікавитись, коли вже появились одяги її проєкту в деяких крамницях. Спочатку вона трохи вживала мексиканських та індійських мотивів, а тепер перейшла на українські.

Нещодавно Надею Бартків почали цікавити різні американські журнали та часописи («Нью-Йорк Таймс» помістив статтю про неї та три її проєкти). Вона їм вияснює, як вона взується на українських народних одягах, українських вишивках та теперішніх українських виробках (як друковані мотиви вишивки, які дошивається до скатертей чи суконь). Тепер вона має від 4-11 осіб, які в неї працюють над її новими проєктами (з українськими мотивами) для замовлень від різних крамниць.

Суконка прикрашена друкованим зором української вишивки (канадський виріб).

ПІЗНАЙ СЕ

1

Сьогодні наші мандрі завели нас у батьківщину Великого Кобзаря — Тараса Шевченка. Бож березень — це його місяць. У цьому місяці поглянемо на місця, де народився, проживав і де поховано цього найбільшого нашого поета.

1. **МОРИНЦІ** — село, в якому народився Тарас. У самому центрі села на широкій зеленій садибі встановлено гранітний обеліск, на якому написано, що тут, на цьому місці, стояла хата, в якій народився Тарас Шевченко. На верху обеліска — Тарасове погруддя.

2. **ШЕВЧЕНКОВЕ**. Недалеко Моринець — село Шевченкове, колишня Кирилівка. Тут Тарас прожив своє дитинство — невідраднє, сирітське. Тут він почав малювати. У Шевченковому тепер пам'ятник на тому місці, де колись стояла хата, в якій жив Шевченко (зліва на знімку). Є там теж літературно-мемуарний музей з експонатами про Шевченка.

3. **КИЇВ**. У Києві збереглась іще хата, в якій колись жив Шевченко. Тепер це будинок-музей, один із численних музеїв, які споруджено в Україні на честь великого Тараса. В київському будинку-музеї Тарас жив у 1846-му році.

4. **КОРСУНЬ**. Усі села, зв'язані із дитинством Тараса: Моринці, Кирилівка, Вільшана, Будище — в Черкаській області, в самому серці України. Недалеко від них знаходиться історичне місто Корсунь-Шевченківський, заснований Ярославом Мудрим. У 1648-му році біля Кор-

2

3

4

ІН КРАЙ

суня Богдан Хмельницький розгромив дощенту польську армію; пізніше там воювали гайдамаки. Ці всі події дали надхнення до творчості Кобзареві.

5. БУДИЩЕ. В селі Будище Шевченко колись служив у поміщика Енгельгарта. В цьому селі залишився ще дуб, під яким колись не раз сидів Шевченко. Цей старезний дуб захований українським народом, як дорогоцінний історичний пам'ятник.

6. КИЇВ. І в Києві стоїть пам'ятник Тарасові Шевченкові, як теж є Шевченківський парк, вулиці тощо. Ціла Україна повна пам'ятників великому Кобзареві, повна назов міст, сіл, вулиць, бульварів, майданів, названих ім'ям Тараса. Але не лише сама Україна — по цілому світі, по всіх континентах, де лише колись були українці — всюди знаходимо пам'ятники, назви, музеї, присвячені йому.

7. КАНІВ. Найславніший шевченківський музей у Каневі над Дніпром, де похований Тарас. Кожного року сотні тисяч українців, як також представників інших народів, одвідують Канів, цю найбільшу святиню українського духа, щоб віддати свій поклін великому Кобзареві.

8. КАНІВ. На могилі Тараса вириті безсмертні слова: "І мене в сім'ї великій, в сім'ї вольній, новій, не забудьте пом'янути незлим, тихим словом". І хоч наша Батьківщина ще не вільна, ми всі, де б ми не були, завжди споминаємо його.

8

7

5

6

Траєкторії цікавого КОСМОЛОГІЯ

ЛО-СМ

(2)

(продовження із попереднього числа)

ВСЕСВІТ, ЩО РОСТЕ

У попередньому числі прослідкували ми, що знаємо про наш усесвіт — виявилось, що не дуже багато. Найважливішим з усього цього є факт, що наш усесвіт росте. Усі галактики всесвіту віддаляються від нашої галактики, як цупочки балона, якого надувають. Космологи обчислили, що якщо галактики так взаємно завжди віддаляються, то 10 білйонів років тому вони всі мусіли бути в одному місці...

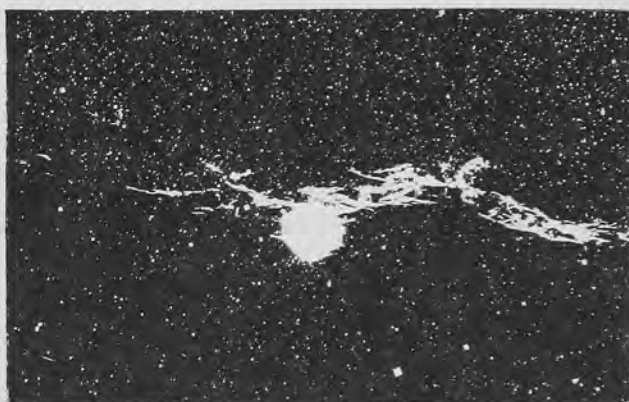
КОСМОГОНІЯ

Як створилися ці всі галактичні системи, із яких наша Молочна Дорога може служити нам прикладом? До речі, як створилися зірки, із яких ці всі галактики складаються? Про це вчить нас наука «космогонія». Донедавна ця наука була чисто філософська — учені гадали-міркували про постання зірок і галактик, але ніхто нічого про це певного не знав. Однак, за останніх кілька років астрономія зробила величезні кроки вперед, і сьогодні ми вже більш-менш розуміємо, як створилися зорі. А створилися вони із згущень космічного газу й пилу, про який ми вже розповідали в попередньому числі. Астрофізики обчислили, як із таких згущень можуть створитися зорі, із системами планет, астероїдів, комет, сателітів... Ба, останніми часами астрономам удалось відкрити зорі, які шойно є в процесі формування: вони складаються із згущень космічного газу й пилу, із гарячим ядром усередині. Із цього ядра виросте колись зірка, а космічний пил навкруги неї або перетвориться в планетарну систему, або ж «упаде» в саму зірку...

Кожна космологічна система мусить узяти на увагу наше досить широке знання із космогонії — бож усесвіт — це не лише порожній простір, але й ті всі галактичні системи, разом із космічним газом і пилом, які цей простір повнюють.

КОСМОЛОГІЧНІ ТЕОРІЇ

На основі всіх тих фактів, які ми дотепер перерахували, як теж на основі того всього знання із астрономії, фізики, космології, астрофізики, астрохемії і т. д., — яке ми не могли описати, бо не стало б на те місця — учені космологи стараються укласти теорію всесвіту, яка б пояснювала будову всесвіту, його початок і кінець.

Є багато таких теорій. Наше знання покищо обмежене, тож важко з-поміж них усіх вибрати ту, яка напевно правильна. Може колись наше знання побільшиться до того ступеня, що ми зможемо дати відповідь на ті всі питання, які від непам'ятних віків цікавили людський розум. А покищо можемо лише описати найважливіші із тих теорій, залишаючи остаточну відповідь майбутньому.

ТЕОРІЯ «СТАЛОГО СТАНУ»

Деякі англійські космологи, зокрема славний астроном Фред Гойл, запропонували таку дуже цікаву теорію всесвіту: чому думати, що весь усесвіт, з усією матерією безконечних зірок і галактик, був створений в один мент, в одному місці? Чи не простіше думати, що він твориться цілий час, безперервно, без початку і без кінця?

Вони пропонують таке: у космосі цілий час з'являється нова матерія. Це діється дуже поволі — один атом водню з'являється раз на 100 років у просторі 100 кубічних кілометрів, так, що ніякі наші поміри, ні апарати того

завважити не можуть. Але через те, що з'являється завжди нова матерія (із якої пізніше формуються нові зорі і галактики), усесвіт росте — галактики цілий час одна від одної віддаляються, щоб залишити місце на нову матерію, яка «народжується». Але густота матерії у всесвіті залишається завжди однаковою... Всесвіт не має ні початку, ні кінця, ні в часі, ні в просторі; він завжди був однаковий, і завжди таким буде. Цілий час твориться нова матерія, із якої конденсуються зорі і галактики, які родяться, дозрівають, умирають...

Це дуже елегантна теорія, яка припала до вподоби багатьом космологам. На жаль, найновіші поміри оптичної і радіової астрономії, здається, заперечують цю теорію. Здається, що наш всесвіт не був завжди однаковий, — виглядає, що колись він був «густіший», себто густота галактичних систем не була 5 білйонів років така саме, як тепер.

Тому, з деяким жалем, космологи тепер закинули теорію «сталого стану» і повернулись до ранішої теорії «великого вибуху».

ТЕОРІЯ «ВЕЛИКОГО ВИБУХУ»

Якщо матерія не твориться цілий час, то може вона була вся створена в один момент «великого вибуху». Припустімо таке: приблизно 10 білйонів років тому вся матерія була сконцентрована в одному місці — у величезному «первісному атомі». Цей первісний атом раптом вибух і розсипався у формі газу і космічного пилу. Із того космічного газу і пилу конденсувалися галактики, які ще й досьогодні творяться, бо лише частина цього газу і пилу покищо є у формі зірок і галактик. До того старі зірки вибухають (це так звані «супернові», давно знані астрономам). Їхня матерія тоді знову стає космічним пилом — який ми потому бачимо, як мряковини. І так космічний пил стало поповнюється, але не є завжди таким самим, бо усередині зірок легкі елементи (водень, гелій і т. д.) перетворюються у важкі елементи (залізо, нікель і т. д.), тож хемічний стан усесвіту цілий час міняється. До того ж усі галактики взаємно цілий час віддаляються — під впливом первісного великого вибуху. Тож густота матерії у всесвіті цілий час зменшується.

Ця теорія багато краще згоджується із обсерваціями, ніж теорія сталого стану. Останнього року вчені Принстонського університету побачили радіотелескопами дивні радіохвилі, які — як думають — створились ще під час «великого вибуху». Себто — це ще залишки тієї велетенської енергії, яка створилась у цьому велетенському вибуху. 10 білйонів років мандрувала ця енергія по всесвіті, поки попала в телескопи принстонських учених!

Хоч теорія «великого вибуху» згоджується майже з усіма фактами, які ми сьогодні знаємо про всесвіт, то все ж таки учені космологи недоволені нею. У першу чергу вона не відповідає на запит: а що було перед тим? Що було перед великим вибухом? Звідкіля взявся первісний атом? А що буде колись? Чи всесвіт завжди буде рости, поки матерія в ньому зовсім не розділиться?

ТЕОРІЯ «ПУЛЬСУЮЧОГО ВСЕСВІТУ»

Тому нещодавно запропоновано нову теорію — пульсуючого всесвіту. За тією теорією вся матерія не створилась раптом під час великого вибуху, а існувала завжди. Періодично (може що-80 білйонів років) уся матерія всесвіту конденсується у відносно малий простір. Тоді настає вибух. Атоми розлітаються в усі боки, як у теорії великого вибуху. Всесвіт росте. Творяться галактики, дозрівають, умирають. Цілий час вони взаємно віддаляються. Усередині зір творяться все важчі і важчі елементи. Усе подібно, як і в теорії великого вибуху.

Але ріст усесвіту сповільнюється. Чому? А це під впливом сил гравітації, — бож галактики взаємно тяжіють, що сповільнює їхній лет. Укінці прийде хвилина, коли вони стануть — і почнуть взаємно наближатися, замість взаємно віддалюватись. Вони почнуть злітатись до купи усе швидше і швидше і всесвіт почне щораз швидше поменшуватись. Укінці прийде велика катастрофа! Уся матерія всесвіту зіб'ється в одну кулю, температура підійде дуже, дуже

високо. У величезній експлозії, подібній до вибуху трільйонів водневих бомб, усі елементи знову розщипляться в протони, нейтрони, електрони. І знову наступить «великий вибух» і цикл почнеться знову, у нескінченність. І так всесвіт не мав ніколи початку, ні кінця, а лиш безконечні «колеса» (циклічність)...

Під теперішню пору ця теорія найпопулярніша серед космологів. Але хто знає — відкриття тепер приходять так часто-густо в науці астрономії, що — коли Ви читатимете цю статтю, можливо, теорія пульсуючого всесвіту вже буде відкинена, а на її місце прийде якась нова теорія...

РІЗНІ КОМПЛІКАЦІЇ

Бож навіть тепер уже фізика ставить різні запити, на які не завжди можна відповісти. Ось деякі з них.

Теорія релятивності Айнштейна мусить бути узгоджена із кожною космологічною теорією. Вона вчить, що всесвіт, правдоподібно, скінчений, але необмежений (себто, якщо їхати завжди в одному напрямку, то ніколи не прийдемо до кінця всесвіту, але зате повернемося знову, звідки почали!). Теорія релятивності каже теж, що час — це четвертий вимір простору. В загальному теорія релятивності краще погоджується із теорією «великого вибуху», або «пульсуючого всесвіту», як із теорією «сталого стану».

Матерія-антиматерія. Нуклеарна фізика відкрила, що крім матерії, з якої складається Земля, Сонце і т. д., існує ще «антиматерія», яка є

зовсім подібна до звичайної матерії, лише має противні електричні заряди (наприклад: звичайний електрон є електрично негативний, зате антиелектрон, або позитрон, є позитивний; звичайний протон є позитивний, антипротон — негативний і так далі). Якщо матерія і антиматерія взаємно зійдуться, то настає вибух, у якому вся матерія і антиматерія перетворюється в енергію. Нуклеарна фізика є звичайно «симетрична», тож фізика дивується: чому ми окружені матерією, а не антиматерією, яка повинна існувати так само часто, як звичайна матерія? Отже, існує ціла школа космології, яка пояснює всі явища у всесвіті тим, що половина всієї матерії в ньому є звичайна, друга ж половина — антиматерія. Існують (за цією теорією) цілі «антисвіти», себто «антигалактики», складені з антиматерії.

Квасари, радіо-галактики, нейтріно-зірки тощо. Майже щодня астрономи відкривають нові і все нові прецікаві явища у всесвіті. Космологічні теорії попросту не встигають пояснити їх... А, щоб якась теорія була прийнята за правильну, вона мусить згоджуватись із усіма знайними фактами...

ЗАКІНЧЕННЯ

Тож праця космолога нелегка. Наука все ще не пояснила: що таке всесвіт, як він виглядає, де йому кінець, як він створився, як скінчиться? Це надзвичайно цікаві питання. Напевно, не один із Вас, дорогі читачі, цим зацікавиться...

ЛО-СМ

Важливе для Філядельфії

Чи треба Вам життєпису патрона вашого куреня? Чи маєте приписану лектуру з творів якогось українського класика? Чи пишете задачу про Україну і потрібні Вам матеріали англійською мовою? Чи може, ідете з дівчиною перший раз на забаву і хотіли б упевнитись у правилах доброї поведінки? Або може Ви просто хочете прочитати якусь добру шпигунську повість українською мовою? — Якщо Ви живете у Філядельфії, то всі ці ваші потреби може заспокоїти пластова бібліотека «Чортополохів».

Курінь старших пластунок «Чортополохи» заснував пластову бібліотеку ще в 1958 році. Від трьох років, однак, діє вона як Бібліотека Пласту і Рідної Школи, і приміщена в домі парохії Царя Христа, на розі вилиць 16-ої і Каюга. Бібліотека ця має тепер 146 зареєстрованих членів (в тому майже три рази більше молоді, як дорослих) і 1663 томи книжок із різних ділянок знання. У 1966 році бібліотека мала 953 відвідувачів, випозичила 1183 книжки та закупила з фондів Рідної Школи нових книжок на суму 560 доларів.

«Чортополохи» пильнують, щоб бібліотека регулярно працювала, і щоб вона швидко і планомірно росла. Бібліотека відкрита кожної неділі від год. 10-ої до 12-ої вранці. Молодь має право користати з неї зовсім безплатно. Станьте членом бібліотеки — не пожалієте. Вона не раз стане Вам у пригоді.

(ем)

Хто з Вас подорожує

• літаком • кораблем • поїздом • автобусом
у Канаді чи поза Канадою повинен купити подорожний квиток і одержати безплатно всякі потрібні інформації і поради

в українськiм подорожнiм бюрi
МАРКІЯНА КОГУТА

Bloor Travel Agency

1190 Bloor St. West — Toronto 9, Ontario
Telephone: 535-2135 & 535-2136

УСМІХНИСЯ!

РОСЛИНИ-ХИЖАКИ

Муху привабила краплина прозорої рідини на круглому листочку росянки. Ця невеличка рослинка — житель торфових боліт лісової зони — розставила у всі боки свої кругленькі на довгих черешках листочки, — обсажені тонкими шпилькоподібними волосками. Частина листочків згорнута в кулачок, на деяких проти сонця блищать краплини — ніби роса. За це рослину і прозвали росянкою або росичкою, німецькою мовою «зоннентау», тобто «сонячна роса».

Але яке було розчарування мухи, коли принадна рослинка виявилася несмачною, їдкою, до того ж і липкою. Муха повернулася, щоб летіти далі. Але що це? Три чи чотири клейких щетинки з тих, що стирчать на краю листка, раптом нахилились досередини і придушили муху. Але що ті щетинки для мухи! Вона рішуче спрямувала кроки своїх шести ніг убік, та на шляху її стали нові щетинки. Муха задзижчала, почала гасати туди і сюди, вже не звертаючи уваги на липку, їдку рідину, листок аж затрусився від її поштовхів, проте виходу муха не знайшла. Усі нові й нові щетинки пачками згинались досередини і, зрештою, листок став схожий на ступлений кулачок з десятками тонких пальчиків. Ще деякий час було чути тонке дзижчання, потім усе стихло.

Росянка круглолиста.

Через два тижні на розгорнутому знову листку лежав сухий скелет мухи. Муха, як і інші комахи, свій скелет не ховає всередину тіла, як це буває з кісткою у хребетних тварин, а носить назовні немов кісткою. Росянка з'їла муху. Війнув вітерець — і легкі залишки нещасливої мухи полетіли геть. А на залозистих щетинках знову заблищали привабливі краплинки.

Навіщо росянка з'їла муху? І як вона це зробила? Адже зубів, стравоходу і шлунка у неї немає. Учені знайшли багато фактів, що пояснюють це хижацтво.

Рослинам дуже потрібний азот. Той самий азот, що становить 78% атмосфери і який конче необхідний для всього живого, бо з нього будується білок — основа життя. Але газоподібний азот для рослин непридатний, вони можуть споживати лише його сполуки, нітрати або солі амонію. Ці речовини зустрічаються у звичайних ґрунтах, а от на болотах, у торфовищах, де розклад мертвих решток іде дуже поволі, вони майже не утворюються. Болотяні рослини страждають від нестачі азоту. Виходить так, як у приказці: навколо вода, а з питвом біда. Над ними незорний океан газоподібного азоту, під ними десятки тон азоту, пов'язаного у мертвих рештках, у торфі. А як його візьмеш?

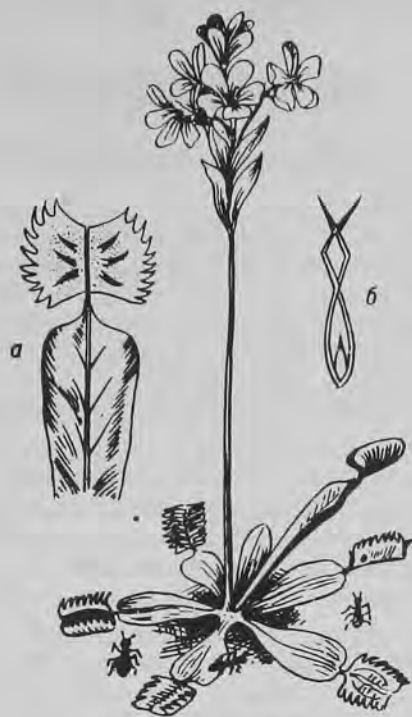
І от деякі рослини знайшли вихід — почали ловити комах. Чим не пожива? В них багато білків — і, отже, азоту. Такі рослини з'явилися майже скрізь, де є гостра нестача азоту. В наших краях на болотах — росянка, у прісноводних ставках — хижий пухирник. У нього є ловецькі пухирці, які відкриваються від легкого дотику, і здобич — дрібні рачки — усмоктується всередину.

Пухирник:

1 — загальний вигляд; на підводному стеблі розвивається багато дрібних пухирців (а); 2 — пухирець у збільшеному вигляді; 3 — пухирець у розрізі; видно клапан (а), війки (б) і поглинаючі клітини (в); 4 — поглинаючі клітини при великому збільшенні. Дрібні рачки, потрапляючи всередину пухирця, назад вийти не можуть (клапан відкривається лише всередину). Вони гинуть, а продукти розкладання всмоктуються поглинаючими клітинами.

У тропічних джунглях росте понад 70 видів непентеса. Це виткі рослини, у яких листки мають на кінцях своєрідні утворення, ну точнісінько глечики, та ще й із покривками. Ці «глечики» часто забарвлені, наче квіти, у яскраві кольори,

Венерина мухоловка — діонея:
а—розкритий листок, б—закритий листок у розрізі.

вони виділяють привабливий для комах запах і навіть солодкий нектар. В дощову погоду покришки дбайливо закриті, щоб у «глечики» не набігла вода, а в погожі дні — гостинно відкриті. Комаха, що впаде в «глечик», назад не вибереться, бо внутрішні стінки його гладенькі, ніби відполіровані. Там вона і гине, бовтаючись в їдкому розчині.

У Південній Америці росте діонея, або венерина мухоловка. У неї листки мають на поверхні чутливі волосинки. Якщо до них муха лише доторкнеться, то обидві половинки листка спритно закриваються, як гаманець, і не розтуляються, доки муха не буде з'їдена. В Європі відіється товстянка, у якої листя густо вкрите клейкою масою, до якої липнуть комахи.

Непентес.

Для перетравлювання своєї здобичі рослини виділяють протеолітичні ферменти, тобто ті ж самі або подібні речовини, які виділяються в шлунку тварин, що живляться м'ясом. Ферменти геть розчиняють тіла комах за винятком надто цупкого хітинового скелета, який потім викидається. Комахоїдні рослини добре перетравлюють шматочки м'яса, варене яйце. А якщо покласти на лист росянки щось неїстівне, він спочатку закриється, але швидко відкриється, бо

йому потрібна певна їжа. Та хижацький спосіб життя не обов'язковий для більшості цих рослин. Якщо росянку нормально постачати доступним азотом через корені, а лискам мух не давати, то вона ростиме так само.

Комахоїдні рослини — чудовий приклад того, до якого ступеня досконалості здатні розвинути живі організми, коли зовнішні умовини спонукають їх до змін — для пристосування.

А. М. Гродзінський

Молоде перо

СТІЙКА

Моє враження про нічну стійку є таке: від 10 години вечора до 1 год. ранку — люблю її; від 1 - 5 години ранку такі зовсім не люблю її, а від 5 - 8 години ранку — ще може бути...

Тож розповім Вам про одну з моїх стійок. Була вже 12 година ночі. Я мав стійку до 2-ої години ранку. Темно було, як у середині цебра, а зимно, як у склянці зимної води!

Мій товариш був зі мною. Ми обидва були такі дуже боязкі, тож кожний малесенький звук нас зовсім перелякував. Ми ж собі обидва уявляли нашу стійку так, що обидва будемо лежати на ліжку і через отвір у шатрі будемо дивитись на цілу таборову площу. Та цей спосіб був знаменитий аж до однієї певної години... Коли та година прий-

шла, то ми таки мали клопіт: ми обидва почали засипати! У цей час три великі юнаки проходили по площі і почали сміятись із такої стійки. Їхній крик збудив нашого виховника. От мали ми клопіт — і ще й який! Наш друг насварив нас, накричав, а потім узяв нас до булавного шатра і — дав нам чаю та прецлів. Він розповів нам коротку байку та й заспокоїв нас. Ми повернулись на стійку вже — неголодні, без спраги і може навіть без страху...

Останню годину нашої стійки ми перебували у великому гуморі, бо один юнак упав у сні із свого ліжка. Це малоощо не збудило цілого табору. Тоді прийшлося будити наступну стійку. Добре, що ми до того взяли десять хвилин завчасу, бо ті хлопці зовсім не хотіли вставати і треба було братись таки на мускулярні способи...

На другий день, себто вже вранці, ми таки були надзвичайно втомлені і цілий день звивались, як таборові оферми...

Роман Стеців
табір юнаків на Новому Соколі

РІЗНІ ОДНОДНІВКИ

До Редакції ЮНАКА прийшло аж шість різних пластових видань і одноднівок! Ось про чотири з них:

● У ПЛАСТОВОМУ ТАБОРІ «БАЛКА ЛИСА МИКИТИ» в БРІСБЕНІ. Ця цікава одноднівка прийшла аж з далекої Австралії. Вона гарно ілюстрована малюнками з «Лиса Микити», є всілякі дані про табір, як теж описи табору, віршовані стилем «Лиса Микити», гумор тощо. Це вперше бачимо австралійську одноднівку! Щиро дякуємо за її прислання.

● ІНФОРМАТИВНИЙ БЮЛЕТЕНЬ Пластової Станиці у Монреалі. Троє чисел: за січень, квітень і травень 1966 р. У цих бюлетенях переважно всілякі станичні справи, але є багато юнацьких дописів, гумору тощо.

● ОГУЗ - ОГЛУ — двомісячник 1-го Куреня УПЮ-ів імені митрополита Андрія Шептицького в Монреалі. Число за грудень 1965 і січень 1966. Як звичайно, гарно оформлене, багато добрих матеріалів. Зокрема цей журнал славний із своєї льокальної «Подруги Даді», яка там зветься «Ак-Мечеть». До Ак-Мечеті читачі і читачки пишуть листи, а Ак-Мечеть їм відповідає.

● ЦВІТ УКРАЇНИ — Альманах школи українознавства ім. Лесі Українки в Сиракузах, виданий з нагоди десятиріччя курсів (1954 - 1964). У цьому люксовому виданні багато про пластунів і про Пласт, бо більшість із курсантів — це були пластуни і пластунки. У цій книжечці багато світлин та інших ілюстрацій.

ЛО

ГУРТОК «ВЕСЕЛКА»

У славному місті Клівленді

Живе гурток "Веселка".

Усіх нас разом є сім,

А кожна жвава пластунка.

Зліва до права стоять: Ліда Кусяка, Люба Росул, Марта Школьник. Сидять: Ліда Боднар, Дарка Дем'янчук, Христя Кусяка і Марта Новицька.

● Якщо Ви цікавитесь археологією, то напевно читали повість Докії Гуменної «Велике Цабе». Тепер появилась нова книга цієї письменниці: «БЛАГОСЛОВИ МАТИ» (Видавництво «Слово», Нью-Йорк 1966 р.). Це дуже цікава «казка-есей», як називає її авторка. Тема: передісторичні часи в Україні. У книзі багато ілюстрацій, по кілька на кожній сторінці. Книга гарно оформлена, гарно видана. Кожний повинен прочитати!

● Пам'ятаєте «Тигролови»? Тепер появилась остання повість письменника Івана Багряного, автора «Тигроловів»: «ЛЮДИНА БІЖИТЬ НАД ПРИРВОЮ». Цей роман, з недавніх часів, є головним для старшого юнацтва (Видання Центрального Фонду ім. І. Багряного, Новий Ульм, 1965 р.).

● Для старшого юнацтва є теж і книга Ігоря Качуровського «ДІМ НАД КРУЧЕЮ» (Вид. «Дніпрова Хвиля», Мюнхен, 1966 р.). У книзі дуже цікаво описується переживання і пригоди молодого людини під час Світової війни.

● Ті, що люблять пригодницькі романи, як теж фантазію, напевно читали фантастичну повість Юрія Тиса «К-7». Тепер появилась ще одна фантастична повість цього ж автора: «РЕЙД У НЕВІДОМЕ». Також появилась його історична повість «НА СВІТАНКУ» (В-во М. Денисюка, Чикаго, 1961 р.). У цій біографічній повісті описується життя письменниці Марко Вовчок.

● Чи любите гумор? То напевно Ви вже читали багато книжок і окремих гуморесок одного із наших найкращих гумористів М. Понеділка! Тепер появилась нова збірка його гуморесок «СМІШНІ СЛЬОЗИНКИ» (Вид. «Свобода», Джерсі Сіті, 1966 р.). Книжка багато ілюстрована ще одним нашим великим гумористом — Едвардом Козаком (ЕКО).

● Для тих, що люблять історичні повісті поручаємо збірку історичних нарисів Олександри Копач «НЕПОВТОРНІ ДНІ» (Вид. «Наша Мета», Торонто, 1960 р.). Її історичні легенди читали Ви вже не раз на сторінках ЮНАКА.

● Не забули ми і за тих, що люблять поезії! Для них маємо дуже гарну збірку «БЕРЕГ ЧЕКАНЬ» поета Василя Симоненка (Вид. «Пролог», Нью-Йорк, 1965 р.). Ця книжка — це привіт для Вас із далекої України.

подав: СМ

цікава Всячина

ПЕРШІ АКВАНАВТИ ЧОРНОГО МОРЯ

Донецький лікар О. М. Хаєс став першим акванавтом, що зважився «оселитися» в глибинах Чорного моря. 23 серпня 1966 р. його друзі по клубу любителів підводних досліджень, які розкинули свій табір на західному узбережжі Кримського півострова, провели акванавта на 11-метрову глибину, де заздалегідь було встановлено виготовлений з листів сталі будиночок.

Акванавт чудово переніс першу добу перебування під водою і вже почав дослідження, мета яких виявити вплив підвищеного тиску на організм людини під час тривалого перебування під водою. До будиночка, який має три ілюмінатори, прилаштовано спеціальний люк-тамбур, що дає можливість вільно виходити у воду. О. Хаєс повідомив своїх друзів, що він зробив першу прогулянку в околицях.

Незабаром у підводному будиночку, що має площу 3 квадратних метри, оселився ще один акванавт — інженер із Москви Д. Галактіонов. Через дві доби підводну вахту розпочав хірург з Дзержинська С. Гуляр, який має намір провести під водою шість діб.

На березі в районі спуску першого підводного будиночка розкинуто табір підводників — учасників експерименту. Тут виросло маленьке наукове містечко із своєю електростанцією і компресором, біохемічною і фізіологічною лабораторіями.

ХТО ЗМІНЯЄ АДРЕСУ

хай зараз повідомить про це адміністрацію "Юнака", подаючи свою давню й нову адресу.

ЛІКУВАЛЬНА ГОРОДИНА

Устійнено, що деяка городина, як цибуля, часник тощо, є не лише доброю приправою до різних страв, але має і лікувальні якості. Цибуля, наприклад, запобігає творенню на шкірі різних чиряків та здуванню. Дуже позитивно впливає вона на ріст волосся та добре діє як засіб потіння. Уживають її також під час застуди дихальних шляхів, при кашлі, хрипоті та бронхіальному катарі.

Часник у старовину застосовували при захворюванні стравоходу, шлунка, при проносах. Останньо стверджено, що часник є також добрим ліком для хворих із підвищеним тисненням крові та запобігає склерозі, безсонню, запамороченню тощо. Уся цибульна городина має в собі багато вітамінів «А, В, С».

Замість квітів на могилу

бл. п. МИХАЙЛИНИ БУКАЧЕВСЬКОЇ

що відійшла у вічність 29 січня ц. р. у Ніксон, Н. Дж., США, складають на пресфонд "Юнака" 10.00 дол.

СТЕПАН і НАТАЛІЯ МАРТЮКИ
Торонто.

Замість квітів на могилу

бл. п. ІВАНА БЗОВОГО

батька Пані Орісі Ткачук, члена управи Пластприяту в Чикаго, складає 25.00 дол. на пресфонд "Юнака"

УПРАВА ПЛАСТПРИЯТУ
в Чикаго

Замість квітів на свіжу могилу
нашого дорогого і незабутнього товариша

пл. юнака ЮРКА КОРОЛЯ

члена 9 куреня УПЮ-ів
ім. Святослава Завойовника в Нью-Йорку
складаємо 10.00 дол. на пресфонд "Юнака".

Пл. розв. ІГОР РАКОВСЬКИЙ
і
пл. уч. ЮРКО РАКОВСЬКИЙ
Бронкс, Н. Й., США

ЗДОРОВИЙ і СМАЧНИЙ ХЛІБ

та всякі інші печива
випікають

УКРАЇНСЬКІ ПЕКАРНІ

власниками яких є

Анна і Роман Вжесневські

The Future Bakery

735 Queen St., West-Toronto, Ontario

Tel.: EM 8-4235

Home Town Bakery

164 Kane Ave., Toronto (Ontario)

Tel.: RO 7-7246

**Чи Ви вже
вирівняли
передплату?**

ПЛАСТОВА "ЯЛИНКА" В МОНТРЕАЛІ

У суботу 28 січня ц. р. Кіш пластунок Пластової Станиці в Монтреалі, в Канаді, влаштував у "Домі молоді" для пластової молоді й її батьків "Ялинку" із спільною вечерею, співом коляд і самодіальною різдвяною програмою.

На цьому вечорі було присутніх понад двісті осіб. Кошова пл. сен. Евстахія Андрухів, яка відкрила вечір, виголосила на ньому відповідне слово до молоді про Різдво у поневоленій тепер Україні. Станичний капелян о. Василь Бринявський започаткував свято і закінчив його співом коляди, до якого прилучилися всі присутні, поблагословив просфору, а після вечері гарно промовив до батьків про роллю Пласту у вихованні їхніх дітей.

Велике враження на всіх зробила традиційна в нашій пластовій станиці символічна зустріч Свят-вечірньої зірки. Юначки зустрічали її, із запаленими свічечками в руках, співом коляди "Бог предвічний".

Самодіальна частина "Ялинки" почалася виставою дитячого Вертепу Юри Шкрумеляка п. н. "Добра новина". Виставу, в якій ролі виконали юначки гуртка "Серни", підготувала опікунка цього гуртка пані Дарія Манило, а декораціями до неї зайнялася впорядниця гуртка ст. пл. Віра Гомонко. Юначки гуртка "Бобри" заспівали веселу коломийку про те, як на Різдво вони ходили з ко-

лядою по українських домах дільниці Розмонт. Подобалася присутнім теж сценка "Геть з чортиком" Романа Завадовича, що її виконав під проводом своєї сестрички ст. пл. Галі Бродович рій новаків "Лев". До святкового настрою вечора причинилася деклямація вірша Ірини Вацлавів "Свят-вечірня зоря" у виконанні ст. пл. Ориси Бродович. На закінчення мистецької частини був вертеп, який виконали новачки роя "Ластівки" під керівництвом своєї сестрички ст. пл. Люби Мандрик.

У програму вечора ввійшли теж деякі точки організаційного характеру, як проголошення здобутих новацьких умілоостей і проб, перехід з одних уладів до інших тощо.

Вечерю, що складалася з борщу, голубців, куті, кави, чаю й пампушків, зготували й подали пані з Пласт-приятю.

З прибутку цього вечора Кіш призначив 8.00 доларів на пресфонд "Юнака".

Цьогорічна "Ялинка" була доказом, що наша пластова молодь любить українські традиції і плекає їх при допомозі своїх виховників, батьків і приятелів Пласту.

Гість

**Чи Ви вже
вирівняли
передплату?**

ВЕСЕЛКА

144 Друга Евею в Нью-Йорку
(в Пластовому Домі)
Tel.: ORegon 4-9576/79-98

Відкрита щодня від вчасного ранку до пізньої ночі.

- * Зимні і теплі перекуски, сніданки, полуденки *
- * содові води *
- * морозиво *
- * солодоші — теж вибагливі, імпортовані
- * шкільне і канц. приладдя *
- * українські і чужомовні часописи.

«Веселка» є улюбленим місцем зустрічей нашої молоді!

ПЛАСТОВЕ ПІДПРИЄМСТВО

МОЛОДЕ ЖИТТЯ

Єдина пластова крамниця
у США має на складі:

* пластові однострої * пла-
стові відзнаки до одностроїв
і таборовий виряд * пласто-
ву літературу * і т. п.

MOLODE ZYTTLIA, Inc.

302 E. — 9th St.,
New York 3, N. Y., U.S.A.

Вишліть ще сьогодні

5.00 дол.

на передплату за «Юнака»

на 1967 рік

● Використайте для цього листок зголошення передплати, долучений до чисел "Юнака" за січень і лютий ц. р.

● На наліпках з адресами наших передплатників надруковане число, що означає місяць і рік, до якого заплачена передплата за "Юнака". Число перед ризикою означає місяць, а після ризику рік, доки заплачена передплата.

● Будьте ПЕРЕДплатником, а не ПІСЛЯплатником "Юнака"! Тому ЩЕ НИНІ ВИШЛІТЬ 5.00 дол. — передплату на 1967 рік!

22 СІЧНЯ У ПЛАСТОВІЙ СТАНИЦІ НЬЮ-ЙОРК

Цього року відзначення 22-го січня, як Дня Української Державности, відбулося у Пластовій Станиці Нью-Йорк виїмково святково. Можливо, що до цього допомогло саме те, що день 22-го січня припав на неділю і станична збірка могла відбутися так точно в 49-ту річницю проголошення незалежності Української Держави. Але вже давно у великій залі Народного Дому не було такого величезного числа пластунів і пластунок та їхніх батьків, як цим разом. Приблизно 400 пластунів і пластунок у повних одностроях, із своїми прапорами, станули в чотирокутник перед пластовим проводом, в якому цим разом як почесний гість був також крім станичної старшини голова КПСтаршини і новообраний недавно голова Головної Пластової Булави пл. сен. Юрій Ференцевич.

Короткий станичний наказ відкрив свято, а програма була приготована перший раз імпровізовим гуртком юнацтва Пл. Станиці Нью-Йорк, який саме почав цим виступом свою діяльність. З приємністю присутні слухали короткого, зв'язного і оптимістичного реферату пл. розв. О. Ільницького з 3 Күреня УПЮ-ів та бездоганно виконаної збірної деклямації, у якій взяли участь пл. розв. А. Стефанюк з 21-го Күреня УПЮ-ів, пл. уч. Н. Чума з 2 Күреня УПЮ-ок і пл. розв. Ю. Шевчук із 3 Күреня УПЮ-ів.

Як годилося, віддано голос також новацтву, яке виконало дві збірні деклямації. Відзначування 22-го січня у Пл. Станиці Нью-Йорк завжди полүчене із іменуванням, переходами з уладу до уладу, відзначеннями за працю в күренях чи впорядників. Цим разом було їх виїмково багато. Найбільше зворушливою хвилиною було однак заприсяження 32 юначок і юнаків, яке перевів на прохання станичного проводу голова КПС пл. сен. Ю. Ференцевич. Іменування розвідувачів і розвідувачок, іменування двох пластунок вірлицями і відзначення впорядників та впорядниць новацтва та юнацтва закінчили це станичне свято.

На окремій збірці, після станичного апелю, крайова комендантка пластунок пл. сен. О. Кпзмович висловила признання цілому кошеві пластунок з Нью-Йорку, зокрема юначкам та їхнім проводам за зразкову працю та поставу у цьому році при відзначуванні 50-річчя І. Франка.

Хронікар

Увага!

Увага!

Передплатники «Юнака»,

ПЕРЕДПЛАТУ

можна тепер вплачувати в Торонті в пластовій кооперативі «ПЛАЙ», а в Нью-Йорку в пластовій крамниці — «МОЛОДЕ ЖИТТЯ». Річна передплата для Канади та США є тепер 5 дол.

Читайте!

Передплатуйте!

Слово на сторожі

Єдиний популярно-науковий журнал мовознавства поза межами України, орган "Товариства Плекання Рідної Мови", за редакцією проф. Яр. Рудницького.

Досі вийшли чотири числа із статтями митрополита Іларіона (д-ра Огієнка), митрополита Максима (д-ра Германюка), К. Біди, П. Ковальова, Ю. Шевельова, Ол. Горбача, В. Чапленка, Е. Онацького, А. Вовка, Ольги Войценко, Т. Топольницького, Л. Ромена, Я. Козловського, В. Волицького і інших.

Передплата: \$5.00 за шість чисел. Одне число — \$1.00.

Адреса адміністрації:

WORD ON GUARD
P.O. Box 3597, Station B
Winnipeg 4, Manitoba
Canada

До Передплатників «Юнака»
у США

**ОБОВ'ЯЗКОВО
ПОДАВАЙТЕ**
у своїх адресах
"ZIP CODE"

бо його від нас вимагає поштовий уряд при пересилці «Юнака» і нашого листування до Вас.

Адміністрація «Юнака»

Steven Studios

Власники: Ст. і О. Күтові.

927 Bloor St. W. Tel.: LE 1-0777

виконує
всі фотографічні роботи
кольорові та чорно-білі

Єдине в Торонті
спеціально влаштоване

ПАТІО - ТЕРАСА

для весільних знімків

УСМІХНИСЯ!

— Зараз ти побачиш, як танцюють твіст.

Наша пошта

● "При цій нагоді я дуже щиро дякую за цінний для мене "Пластовий Шлях", а зокрема за "Юнака", якого часто використовую в наших радіопрограмах. На рідних землях наш пластовий рух все ще записаний у пам'яті мас Західної України, тому цікаво їм слухати про ці речі. Час-від-часу приходять до Ватиканського Радіо для Української Секції, листи від слухачів з-поза залізної заслони, в яких вони бодай натяками, складають своє признание і подяку". **о. Р. Головацький, ЧСВВ Рим, Італія.**

● "Зміст і форма "Юнака" мені дуже подобається, і я гордий, як пластун, що ми маємо такий журнал. Посилаю \$3.00 на передплату і \$3.00 на пресфонд"... **Пл. скоб Орест Баранський, Йоонкерс, США.**

● "...Дякую за переслання журналу "Юнак", який я з цікавістю читаю і багато довідуюся про життя у Пласті. Чи можу я дещо написати до Вашого журналу?" **Пл. уч. Ліда Книгиницька, Флінт, Міч., США.**

● "Дуже дякую за останнє число "Юнака" (за вересень 1966 р.). Я ознайомилася зі всіма ділянками. Якщо буде більше визначних діячів та дітей у журналі, то дуже цікаво. Трохи історії про козацькі часи також дуже цінне, але радше для чоловічих читачів і юнаків. Жінки не всі захоплені зброєю. Печатки дуже цікаві. Дніпро і пороги надзвичайно впливають.

Строї українських жінок різноманітні та досить величаві. Аритметичний лабіринт та хрестиківка досить важкі для юнацтва.

Побажані живі персонажі дітей, вчителів, краєвиди Торонта. Завжди нас більше цікавить сучасне та майбутнє, і журнал тоді більше яскравий, а після сучасності можна досягнути і трохи минулого, тоді легко порівняти. Все одно, ми любимо більше те місто, де знаходимось, бо воно нам допомагає і дає сучасність. Ось те ми хотіли би прочитати трохи у жовтні місяці"... **Віра Томас, Торонто, Канада.**

● "...Я є Вашим прихильником, а радше любителем видання, яке Ви, Друзі, оформлюєте для нашого юнацтва. І тому із приємністю служу Вам моєю скромною працею із фотографічної ділянки. Це є моє замилювання. Я маю дуже багато фотографічних матеріалів для Вашого використання, але, на жаль, маю дуже мало часу, щоб контактуватися з Вами. Дуже був би Вам вдячним, коли із зворотом фота долучите число "Юнака", де буде надрукована моя світлина з пам'ятником Сірого Лева. Мені буде дуже приємно колись особисто познайомитися із Вашою працею і тому обіцяю собі приїхати до Вас до Торонта. Скобі" **Пл. сен. Маріан Борачок, Боффало, США.**

● "Цього року я перейшов до юнацтва і почав читати Ваш журнал. Хочу стати передплатником "Юнака" і пересилаю чек на \$5.00"... **Пл. прих. Марко Луцький, Вудсайд, США.**

● Дорогі Друзі! "Ми юначки з гуртка "Золота Липа", з 10 куреня УПЮ-ок ім. О. Косач у Торонті, просимо помістити в "Юнаку" деякі новини з нашого гуртка, як також нами опрацьовану пісню. Це може бути заохотою і для інших юначок писати дописи до нашого журналу, про що Ви колись давніше згадували в "Юнаку". Заздалегідь щиро дякуємо та вітаємо: Скобі **За Гурток УПЮ-ок "Золота Липа" в Торонті: пл. сен. М. Павлишин, впорядниця, пл. уч. Г. Сис, гурткова.**

● "...З нагоди 20-річчя існування Куреня УПС "Перші Стежі" на курінній раді 10. 8. 66 р. рішено зложити даток по 25.00 дол. на журнали "Пластовий Шлях" і "Юнак", разом 50.00 дол. Бажаємо Редакціям обидвох журналів дальших успіхів намайбутнє і гратуємося за так гарно і цікаво редагований журнал "Юнак", який є дуже потрібний для нашої пластової молоді. Скобі **За Провід куреня УПС "Перші Стежі" пл. сен. Слава Рубель, Нью-Йорк.**"

● "У минулу неділю відбулося в нас Станичне Листопадове Свято, на якому були привні і батьки пластової молоді. При вступі ми збирали добровільні датки і зібраних 22.25 дол. пересилаємо на пресовий фонд "Юнака". Скобі **Пл. сен. Марія Логаза, станична, Сиракюзи, США.**

Короткі новелі молодих

ВІН ГОВОРИВ ПРО КОХАННЯ...

Косив хмари спітнілий місяць і складав їх у валки.

Тужливо кликали своє кохання юні смерічки. Нашіпував щось травам вітер і бабився у їх кучерявих сплетіннях.

Снила бажаннями ніч.

Шумувала світуванням весна.

...Юнак говорив дівчині про підслухане кохання.

Він казав, що любоб його — смерічок тужіння. вітру шепіт, ночі бажання, весни цвітіння.

Дзюркотливий струмочок слів обіцяв дівчині наміста-зорі, хустки-хмари, дзеркала-озера.

Він казав...

А дівчина відплинула від юнацьких грудей.

Вона не хотіла говорити, що серце юнакове б'ється спокійно-спокійно...

Дмитро Герасимчук

Львів

СПОСІБ БЛИСКАВИЧНОГО МНОЖЕННЯ

Як можна з блискавичною швидкістю помножити будь-яке число на 12?

● Починаючи завжди з кінця, останню цифру множеного числа подвоїти. Це буде остання цифра висліду. Коли цією цифрою буде 10 або більше, тоді одинку додаємо до наступного числа.

● Кожну дальшу цифру подвоїти та додати до чергової (рахуючи з кінця).

● Перша цифра числа, що його множимо, буде останньою у висліді з множення (рахуючи з кінця) або збільшиться на 1, коли попереднє число 10 або більше.

**Найкраще побачимо це на прикладі:
МНОЖИМО 564×12**

1) Подвоїмо число 4 — це дає останню цифру 8

2) Подвоїмо число 6, додаємо 4, маємо вислід 16., пишемо 6, а 1 переносимо до наступного числа 6

3) Подвоїмо 5, додаємо 6 і 1 з попереднього висліду, разом маємо 17, пишемо 7, а одинку переносимо до наступного числа, як попередньо 7

4) Повторюємо першу цифру числа, що його множимо, тобто 5, додаємо до нього одинку з попереднього висліду і пишемо 6

ВИСЛІД: 6768

Легко? А тепер спробуйте самі!

Помножіть блискавично через 12 таке число: 348126423713, а побачите, як швидко дістанете відповідь: 4177517084556.

Пл. сен. О. Похмурський

СТАРОВИННИЙ "МУЗЕЙ" ПІД ЗЕМЛЕЮ

У містечку Паракас, що розташоване на південному узбережжі південно-американської республіки Чіле, бельгійський дослідник Густав Ле Пеж відкрив єдиний у своєму роді музей. Це — система підземних гробниць, у яких заховано понад 400 мумій індіан. Їх вік приблизно 1,700 років.

В одній із тих гробниць є мумія дівчини, якій за словами Ле Пежа, можна було б без вагань присвоїти ім'я «Міс Чілі». У дівчини довгі, чорні коси, дуже гарні риси обличчя, щоправда, трохи загострені, та все ще прекрасні.

(«За Українським Голосом»)

Від адміністрації

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД "ЮНАКА"

Пластова Станиця, Нью-Йорк, США з осінніх вечорниць	55.00
Пластприят, Нью-Йорк, США з осінніх вечорниць	55.00
9-тий курінь УПЮ-ів, Нью-Йорк, США	15.00
21-ий курінь УПЮ-ів, Нью-Йорк, США	15.00
Пластприят, Чікаго, США — замість квітів на могилу сл. п. Івана Бзового, батька п. Орісі Ткачук, члена Управи Пластприяту	25.00
Степан і Наталія Мартюки, Торонто, Канада — замість квітів на могилу сл. п. Михайлини Бучачевської	10.00
пл. юн. Роман Кизик, Нью-Гейвен, США	5.00
пл. сен. о. Володимир Тарнавський, Едмонтон, Канада	5.00
пл. сен. Ярослав Мицко, Англія	3.00
пл. юн. Марта Гарасовська, Чікаго, США	2.00
пл. юн. Юрій Салдит, Боффало, США	2.00
пл. юн. Марія Кочержук, Ньюарк, США	2.00
пл. сен. Лідія Лаба, Амстердам, США	1.20
пл. юн. Богдан Шкляр, Монреал, Канада	1.00
пл. юн. Мирослава Бродович, Монреал, США	1.00
пл. юн. Юрій Макогін, Парма, США	1.00
пл. юн. Ярема Шулякевич, Вінніпег, Канада	1.00
пл. юн. Леся Дереш, Ірвінгтон, США	1.00
пл. сен. Ольга Хадай, Денвер, США	1.00
пл. юн. Леся Кукурба, Едмонтон, Канада	1.00
пл. юн. Юрій Плотича, Торонто, Канада	1.00
ст. пл. Дарія Баран, Нью-Йорк, США	1.00
пл. юн. Марта Бурачок, Джексон Гайтс, США	1.00
Разом у цьому списку	205.20

Друзі і Подруги! Пресфонд призначений на дальшу розбудову Вашого "Юнака". Тому кожний і кожна з Вас, кожний юнацький гурток і кожний юнацький курінь повинні принаймні раз у році переслати свою пожертву на пресфонд "Юнака". Хто черговий?

УСІ ЖЕРТВУЙМО НА ПРЕСФОНД «ЮНАКА»!

ХОДАТАЇ ИХДАТЕОУ

(з числа за лютий 1967 р.)

1. ЗАГАДКОВА ВЕЖА

- Р
 - Він
 - Пізно
 - Вандали
 - Катування
 - Карбованець
- Цілість: Різдво

2. ЗАГАДКОВА ВІЗИТІВКА: АСТРОНАВТ

СИНИЦЯ

СОЛОВЕЙ

ЛАСТІВКА

ПІДСНІЖНИК

БАРВІНОК

ФІЯЛКА

БДЖОЛА

В Пластовій кооперативі ПЛАЙ

PLY CO-OP LTD., 768 Queen St. W., Toronto 3, Ont.

ЗАМОВЛЯЙТЕ ПЛАСТОВІ ВІДЗНАКИ

- новацьких роїв і гнізд
- юнацьких гуртків і куренів
- новацьких і юнацьких проб
- нов. і юн. іспитів умілостей

БОРСУК

ІЖАК

КАЖАН

БОБЕР

САЙГАК

ЛИС

РИСЬ

ЗАЄЦЬ

У цьому оголошенні поміщені зразки відзнак юнацьких гуртків, які продаємо по 50 центів за штуку. Маємо постійно на складі 40 різних родів таких відзнак і можемо їх кожнoчасно вислати. Виготовляємо також інші відзнаки роїв УПН і гуртків УПЮ на замовлення.

КУПУЙТЕ В НАС ТАКОЖ:

★ всякі інші пластові відзнаки ★ усі частини пластових одностроїв ★ таборовий виряд ★ спортове приладдя ★ усі пластові видання, а зокрема обов'язковий для юнацтва посібник, автором якого є основник Пласту

ПРОФ. Д-Р ОЛЕКСАНДЕР ТИСОВСЬКИЙ (ДРОТ)

Життя в Пласті

544 сторін • багато ілюстрацій • ціна 6.50 дол.

* КУПУЙТЕ В ПЛАСТОВІЙ КООПЕРАТИВІ «ПЛАЙ»!

* ЧИСТИЙ ПРИБУТОК КООПЕРАТИВИ «ПЛАЙ» ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ВИХОВНІ ЦІЛІ ПЛАСТУ!

ВОВК

ОЛЕНЬ

ЛЕОПАРД

КОБРА

ОРЕЛ

СОКІЛ

ГОТУР

ТАРПАН

Друкарня-ПЕРЕПЛЕТНЯ

КИЇВ

KIEV PRINTERS LTD.
686 RICHMOND ST. W.
TORONTO, ONTARIO

виконує
всі
друкарські
і переплетничі
роботи

- ОДНО І БІЛЬШЕКОЛЬОРОВІ
- НА АВТОМАТИЧНИХ МАШИНАХ
- ЛІТОГРАФІЧНІ РОБОТИ (ОФСЕТ)

ОЩАДЖУЙТЕ І ПОЗИЧАЙТЕ

в кредитівці
УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

САМОПОМІЧ

в Філадельфії

- Особисті позики на купно домів і авт
 - Студійні позики зі сплатою ратами аж після закінчення студій.
- Телефон: ГЛ 5-8770
4814 N. Broad St. Philadelphia, Pa., 1940

Нормально банки платять за ощадності 3 відсотки. За Ваші ощадності НА СПЕЦІАЛЬНОМУ ЮНАЦЬКОМУ КОНТІ в нашій кредитівці одержите: **5½ %**

ЩАДІТЬ МІСЯЧНО
по 5.00 доларів
а після 5 років одержите

343.00 дол.

СКЛАДАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТІ
в українській кредитівці

"БУДУЧНІСТЬ"

КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА В ТОРОНТО

140 Bathurst St.

Toronto 2B, Ont.

Згідно з постановою Головної Пластової Бурави кожний член УПЮ, що зголошується до пластових проб, має виказатися власним примірником юнацького посібника

Життя в Пласті

автором якого є основник Українського Пласту
ПРОФ. Д-Р О. ТИСОВСЬКИЙ

544 сторінок

Ціна: 6.50 дол.

ОЩАДНІСТЬ

це прикмета кожного доброго пластуна та кожної доброї пластунки.

ПЛАСТУНИ І ПЛАСТУНКИ!

Складайте Ваші ощадності в найбільшій і найстаршій в Торонті Кредитівці

Українська Кредитова Спілка

297 COLLEGE ST. — TORONTO 2B, ONT.

Пластун і Пластунки в Монтеалі!

ВСІ СВОЇ ОЩАДНОСТІ СКЛАДАЙТЕ
в Кредитівці

УКРАЇНСЬКА НАРОДНЯ КАСА

а вони з відсотками придадуться Вам в часі Ваших студій. По інформації голосіться в Централі при вул. 120 Дюлут схід, або телефонічно 845 8365 в урядових годинах. Щоденно: від 10-ої ранку до 2-ої попол. і від 5-ої до 8-ої веч. В суботи: від 12-ої до 3-ої попол.

Пластун Ти, юнак?
ОЩАДНІСТЬ — Твій знак!
Щадити щоденно учись!
Як будеш студент,
Той долар, той цент
Тобі допоможе колись
Здобути знання, прожиток, ім'я!

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ“ У ЧІКАГО

2351 West Chicago Ave. — Chicago 22 Ill.

Увага! Увага!

«Юнака» треба не лише передплачувати, але й докладно читати, до нього дописувати, приєднувати йому передплатників і збирати пожертви на його пресфонд.

Чи Ви вже вирівняли передплату?

If not delivered please return to:
YUNAK Magazine
2199 Bloor St. W., Toronto 9, Ont., Canada
RETURN POSTAGE GUARANTEED

Ціна 50 центів

ЗАМКИ В УКРАЇНІ

Число 4

Фортеса
в
місті Хотині
XIV століття
сучасний вигляд

